

1 Biblioteksplan för Linköpings kommun

~~2020-2024~~

2025-2028

Dokumenttyp: Biblioteksplan

Antaget av: Kommunfullmäktige ~~2025-xx-xx~~ 2020-04-21 § 128

Senast reviderat: ~~Inga revideringar gjorda.~~

KF 2020-04-21, § 128

Giltighetstid: Till och med 2028-12-31

Diarienummer: KOF 2024-161, KS 2024-42-31604

Dokumentansvarig: Kultur- och fritidsdirektör, Utbildningsdirektör

Adresserat till: Kultur- och fritidsnämnden, Barn- och ungdomsnämnden, Bildningsnämnden

Tidpunkt för aktualitetsprövning: 2024

Relaterade styrdokument:

Sökord: Linköpings Stadsbibliotek, folkbibliotek, skolbibliotek, biblioteksplan

2 Innehåll

Sammanfattning	7
1 Inledning	7
1.1 Biblioteksplan	7
1.2 Biblioteken i Linköpings kommun	8
1.3 Uppdragen för folk- och skolbiblioteken	9
2 Linköpings stadsbibliotek	9
2.1 Område <i>Nå fler</i>	9
2.2 Område <i>Demokrati och yttrandefrihet</i>	9
2.3 Område <i>Läslust</i>	9
2.4 Område <i>Det livslånga lärandet</i>	9
3 Skolbiblioteken	9
3.1 Område <i>Skolbibliotek</i>	9
3.2 Område <i>Läsutveckling</i>	9
3.3 Område <i>Medie- och informationskompetens</i>	9
4 Uppföljning	9
5 Referenser	9

Sammanfattning

En biblioteksplan är ett styrdokument som varje kommun ska ha enligt lag (~~Bibliotekslag~~bibliotekslagen 2013:801, § 17). För Linköpings kommun har en biblioteksplan för perioden ~~2020-2024~~2025-2028 tagits fram. Planen syftar till att lyfta fram ambitioner och vägar framåt för de bibliotek som kommunen är huvudman för.

I ~~den här~~ biblioteksplanen tydliggörs uppdraget för Linköpings kommun utifrån kommunens tolkning av bibliotekslagens intentioner. Biblioteksplanen knyter an till Linköpings kommuns kulturpolitiska program, *I samtiden, för framtiden*, där biblioteken är en central part för att "skapa förutsättningar för Linköpingsborna att utöva och ta del av kultur genom hela livet". Litteraturen är bibliotekens kulturella fokus – en arena för litteraturen, för berättande och läsande.

~~Regionbibliotek~~Biblioteksutveckling Östergötland har uppdraget att bedriva regional biblioteksverksamhet vars syfte är att främja samarbete, verksamhets- och kvalitetsutveckling. ~~Regionbiblioteket~~De samordnar drift och utveckling gemensamma bibliotekstjänster för Götabiblioteken, som Linköpings stadsbibliotek är en del av, och styrande för ~~Regionbibliotekets~~Götabibliotekens verksamhet är *Regional biblioteksplan för Östergötland* ~~2020-2023~~2024-2027

Centralt för biblioteksplanen är att fler Linköpingsbor ska nås av Stadsbibliotekets verksamhet, demokrati och yttrandefrihet, läslust, det livslånga lärandet, alla elevers likvärdiga tillgång till skolbiblioteksverksamheten, läsutveckling för elever samt medie- och informationskompetens (avser elevers digitala kompetens).

~~Kommunfullmäktige beslutade att anta Linköpings kommuns biblioteksplan 2020-04-21, KF § 128 (dnr KS 2020-149).~~

~~3~~ Bakgrund

~~3.1~~ Vad är en biblioteksplan

~~1~~ Inledning

~~1.1~~ Biblioteksplan

En biblioteksplan är ett styrdokument som varje kommun ska ha enligt lag (~~Bibliotekslag~~ ~~2013:801~~bibliotekslag 2019:961, § 17). Linköpings biblioteksplan syftar till att lyfta fram ambitioner och vägar framåt för de bibliotek som kommunen är huvudman för. Planen ska vara övergripande och långsiktig.

Bibliotekslagen ~~§ 2~~ beskriver ändamålet för biblioteken:-

"Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning,

upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.” (§ 2).

Enligt bibliotekslagen ska särskild uppmärksamhet ägnas åt ”barn och unga, personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska och de nationella minoriteterna.” (§§ 5, 8).

Grunden i ett demokratiskt samhälle är invånare som har vilja och förmåga att vara delaktiga i de gemensamma angelägenheter som binder samman samhället. ~~Detta, detta~~ kräver kunskap som behöver förädlas under livet. Att ha ett användbart språk, förmåga att på ett källkritiskt sätt ta in information samt att ha inlevelseförmåga och fantasi nog att förstå andra är väsentliga färdigheter i en levande demokrati. ~~Dessa färdigheter~~ Färdigheter som utgör grundvalar som bibliotekens uppdrag och verksamhet vilar på.

Folkbibliotekens uppdrag är att nå alla. Den höga ambitionsnivån ställer stora krav på verksamheten vad gäller kunskap och serviceanda. Det gäller att förstå människors olika förutsättningar och behov, att erbjuda ett utbud som upplevs som relevant och angeläget samt att möta alla besökare med ett öppet och välkomnande förhållningssätt.

I den här biblioteksplanen tydliggörs kommunens uppdrag för Linköpings kommuns del utifrån ~~vår tolkning av~~ bibliotekslagens intentioner. Biblioteksplanen knyter an till Linköpings kommuns kulturpolitiska program, *I samtiden, för framtiden*, där biblioteken är en central part för att ”skapa förutsättningar för Linköpingsbor att utöva och ta del av kultur genom hela livet”. Litteraturen är bibliotekens kulturella fokus – en arena för litteraturen, för berättande och läsande.

~~Regionbibliotek~~ Biblioteksutveckling Östergötland har uppdraget att bedriva regional biblioteksverksamhet vars syfte är att främja samarbete, verksamhets- och kvalitetsutveckling. ~~Regionbiblioteket~~ De samordnar drift och utveckling gemensamma bibliotekstjänster för Götabiblioteken, som Linköpings stadsbibliotek är en del av, och styrande för ~~Regionbibliotekets~~ dess verksamhet är Regional biblioteksplan för Östergötland ~~2020-2023~~ 2024-2027.

1.2 Biblioteken i Linköpings kommun

Linköpings kommuns bibliotek består av Linköpings stadsbibliotek samt skolbiblioteken på de kommunalt drivna grund- och gymnasieskolorna, ~~och~~ samt vuxenutbildningen.

Linköpings Stadsbibliotek (~~folkbiblioteket~~) består av huvudbiblioteket, 10 närbibliotek, ~~varav~~ och ett mobilt ~~Bokbussen och Stiftsbiblioteket~~ bibliotek (biblioteksbus). Vid Linköpings stadsbibliotek återfinns även avdelningen stiftsbiblioteket, som tillhandahåller lokalhistoriska samlingar. Stiftsbibliotek ingår i ett nationellt nätverk med övriga stiftsbibliotek och i ett nätverk med bland annat universitetsbibliotek.

Linköpings stadsbibliotek ingår i Götabiblioteken som är ett samarbete mellan folkbiblioteken i Östergötland och Tranås. Götabiblioteken har utökat biblioteksservicen i hela Östergötland och ger utöver de verksamhetsmässiga vinsterna ett betydelsefullt kollegialt utbyte och kompetensutveckling. ~~Grundskole- och gymnasiebiblioteken~~ Skolbiblioteken finns till för eleverna i grundskolan, ~~grundskolan~~ anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan,

gymnasieskolan, ~~gymnasiesärskolan och Komvux-anpassade gymnasieskolan och vuxenutbildningen~~. Uppdraget styrs av läroplanen och skollagstiftningen.

Skolbiblioteket är en integrerad del av skolans verksamhet och ~~stöder~~stödjer elevers lärande och pedagogers arbete genom att främja god läsutveckling och utveckla medie- och informationskompetensen. Nationellt sett håller grundskolebiblioteken en hög standard och Linköping lyfts ofta fram som en föregångskommun när det gäller satsning och utveckling av verksamheten.-

Skolans rektor är ansvarig för skolbiblioteksverksamheten. Rektorn ska stärka skolbibliotekens integrering i undervisningen kopplat till elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.

1.3 Uppdragen för folk- och skolbiblioteken

Linköping är en starkt växande kommun med hög utbildningsnivå och relativt låg snittålder. Skillnader mellan olika stadsdelar är betydande vad gäller socioekonomiska faktorer som till exempel utbildning, förvärvsfrekvens och inkomst.

Folk- och skolbiblioteken har ett grundläggande gemensamt uppdrag i att främja kunskapsförmedling, fri åsiktsbildning, litteraturens ställning, intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt.

Folkbibliotekets uppdrag är kopplat till fritiden och skolbibliotekets uppdrag är kopplat till undervisning~~den tid eleven är i skolan~~. Båda fyller en viktig roll inom sitt sammanhang och kan genom samverkan ytterligare förstärka varandras måluppfyllelse.

Skolbiblioteken finns i elevernas närhet och arbetar integrerat med undervisningen. På så vis når skolbibliotekarien alla elever. Det ger goda förutsättningar för att ge en grundläggande kännedom om och intresse för bibliotekens resurser även hos de elever som inte är vana biblioteksbesökare. Kommunens skolbiblioteksverksamhet finns för elever hela vägen genom skolsystemet - från årskurs 1 till gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Skolbiblioteken är en pedagogisk funktion som stöder elevers lärande och pedagogers arbete genom att främja god läsutveckling och utveckla medie- och informationskompetens.

Ett av bibliotekens uppdrag är att främja läsning. Här kan folk- och skolbiblioteket bidra genom insatser för att utveckla såväl läsförmåga, läsförståelse och inte minst intresse för läsning. Linköpings folk- och skolbibliotek strävar efter ett fördjupat samarbete för att vanan att besöka biblioteken ska läggas som grund hos linköpingsborna från låg ålder.

Folk- och skolbiblioteket har i denna plan tydliggjort fokus och ambitioner för planperioden. Gemensamt för ambitionerna och en strategisk framgångsfaktor för att nå dessa mål är ökad samverkan med, för ändamålet, relevanta aktörer.

2 Linköpings stadsbibliotek

Nedan återfinns ~~utvecklingsområden~~fokusområden för Linköpings stadsbibliotek.

2.1 Område *Nå fler*

”Folkbibliotek ska vara tillgängliga för alla och anpassas till användarnas behov. Folkbibliotekens utbud ska präglas av allsidighet och kvalitet” (Bibliotekslagen, § 6).

Många av besökarna kommer ofta. Vana biblioteksbesökare är grundpelare och viktiga marknadsföringskanaler för verksamheten. Men en av ambitionerna för planperioden är att nå ut till icke-användare så att de lockas att besöka biblioteket och använda sig av dess resurser. Särskilt fokus ska under planperioden riktas mot att öka besöksantalet på närbiblioteken. Det kräver större insatser än att bara hålla bibliotekslokalerna öppna. Kunskapen om vilka icke-användarna är behöver stärkas och olika samarbeten behöver prövas.

Linköping växer och demografin förändras i olika delar av staden. Biblioteksstrukturen, var biblioteken finns och verkar idag och var behovet av biblioteksverksamhet är störst, bör under planperioden ses över.

Oavsett var bibliotekslokalerna ligger behövs dessutom ett aktivt uppsökande arbetssätt där biblioteksservice erbjuds utanför lokalerna. Nya grepp ska tas gällande tillfälliga evenemang och uppsökande verksamhet genom en aktiv samverkan med relevanta samarbetspartners.

Samarbetet mellan folkbibliotek och skolbibliotek är central när det gäller att nå bibliotekets prioriterade målgrupp barn och unga. Uppdragen för biblioteken är delvis olika men när det gäller att främja, inspirera och öka intresset för läsning finns starka skäl för samarbete.

Andra viktiga samarbetspartners för att nå barn och unga är exempelvis förskoleverksamheten, barnvårdscentral (BVC), öppna förskolan och fritidsgårdar. Samarbetet behöver utvecklas såväl på strategisk nivå med exempelvis gemensam metod- och kompetensutveckling som med verkningsfulla arbetssätt på lokal nivå.

En utökad samverkan med andra aktörer är också en nyckelfaktor när det gäller att nå andra grupper, som nyanlända, personer med annat modersmål än svenska, funktionsnedsatta och äldre. Samarbetspartners här är såväl andra offentliga verksamheter som privata och ideella aktörer.

All samverkan ska utvecklas utifrån professionella kunskaper, med evidensbaserade utgångspunkter och med utvärdering och uppföljning som en självklar del av samverkan.

Mot bakgrund av detta ska Linköpings stadsbibliotek utveckla verksamheten så att:

- Vanan att besöka biblioteken ska grundläggas hos Linköpingsborna från låg ålder.
- Fler ska känna till Linköpings stadsbiblioteks verksamhet.
- Nya besökare ska känna sig välkomna till biblioteket.
- Antal besök ökar, särskilt på närbiblioteken.
- Samverkan med relevanta aktörer ökar.

2.2 Område *Demokrati och yttrandefrihet*

"Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning" (Bibliotekslagen, § 2).

Folkbiblioteken har alltid haft en folkbildande funktion kopplat till demokratiuppdraget. I och med samhällets snabba digitalisering är det den digitala folkbildningen som står i fokus. Människor som är digitalt delaktiga, som kan inhämta information digitalt samt skapa och sprida egen information, kan i större utsträckning än andra delta i det demokratiska samtalet. Det ger dem mer makt att styra över sitt liv och påverka samhället.

För att utveckla kunskap och inhämta information krävs ett ordrikt språk. I dagens mångspråkiga samhälle behöver biblioteken utveckla såväl utbud som aktiviteter för att vara relevant för olika språkgrupper. Utan att förstå och kunna kommunicera på svenska språket ställs människor lätt utanför den samhälleliga gemenskapen. Språkkunskaper utvecklas av läsning. Läsförståelsen är en grundläggande färdighet för att klara ett vuxenliv i ett komplext samhälle.

De bibliotek som lockar till sig människor i alla åldrar, med olika bakgrund och språk, får också funktionen av mötesplats. Detta är en av få mötesplatser där människor med helt olika behov och förutsättningar möts. Linköpings stadsbibliotek ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och unga, personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska och de nationella minoriteterna.

Med utgångspunkt i ~~riktlinjen~~ Riktlinjen för jämställdhet och mångfaldsarbetet för Linköpings kommun, bedriver Linköpings stadsbibliotek ett jämställdhets- och mångfaldsarbete som utgår från den grundläggande principen om likabehandling och ickediskriminering oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. ~~Detta~~ Principen om likabehandling och ickediskriminering ska genomsyra hela biblioteksverksamheten.

Biblioteket är politiskt och religiöst neutralt —~~biblioteket~~ Biblioteket tar inte ställning, men tar gärna upp, lyfter fram och problematiserar. Det gäller både för medieutbudet och programverksamheten och är ett led i att främja fri åsiktsbildning och det offentliga samtalet.

I samband med det stärkta demokratiska uppdraget för biblioteken har frågan kring fri åsiktsbildning och yttrandefrihet blivit viktigare och skapat nya frågeställningar kopplat till inköp och programverksamhet. Det är frågor som behöver landa i förtydligande i lokala medie- och programpolicyer.

Linköping ser olika ut i olika delar av kommunen. Det lokala biblioteket ska präglas av dess geografiska lokalisering och utformas utifrån de lokala behov och förutsättningar som finns. Biblioteket ska uppfattas som relevant oavsett besökarens bakgrund.

Linköpings stadsbibliotek erbjuder ett brett och allsidigt utbud av media i olika format och på olika språk. Här ryms det breda, det smala, det nya, det gamla, det populära och det kontroversiella. På biblioteket finns stora möjligheter till fördjupning, till nya insikter och kunskap samt att kunna ta tillvara på sina demokratiska rättigheter.

~~Under planperioden ska lokala medie- och programpolicyer utarbetas för att tydliggöra stadsbibliotekets utgångspunkter och hållningar i ett allsidigt medie- och programutbud.~~

Linköpings stadsbibliotek ska aktivt arbeta för att minska och överbrygga den digitala klyftan genom att utveckla servicen och insatserna för att nå de som behöver särskilt stöd i digitala frågor. Biblioteket ska vara en aktör att lita på genom ett långsiktigt och kontinuerligt stöd oavsett om servicen ges i egen regi eller via en samarbetspartner.

Biblioteket ska också uppdatera, utveckla och förbättra tillgängligheten för de egna digitala tjänsterna under planperioden.

Mot bakgrund av detta ska Linköpings stadsbibliotek utveckla verksamheten så att:

- Biblioteket blir en mer aktiv arena för möten i demokratisk anda och offentliga samtal.
- Fler är delaktiga i det offentliga samtalet både digitalt och fysiskt.
 - ~~Aktuella lokala medie- och programpolicyer är framtagna.~~
- Bibliotekets digitala tjänster når ut till fler.

2.3 Område *Läslust*

”Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.”

”Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulans till läsning” (Bibliotekslagen ~~§, §§ 7 och §-8~~).

Bibliotekens uppdrag att stimulera läslusten, inspirera och utveckla intresset för läsning, är den starkaste gemensamma nämnaren för kommunens folk- och skolbibliotek.

Hos barn som tidigt kommer i kontakt med läsning och bibliotek läggs grunden till en livslång vana. Men även med en bra grund behöver läslusten fortsatt stimuleras och utmanas. Viktigast av allt är att pedagoger, bibliotekspersonal och andra vuxna runt barnen, visar på lusten i den egna läsningen, att de intresserar sig för och lotsar barnen till det som kan bli egna favoriter. Skapande aktiviteter kopplat till läsning kan också öka det lustfyllda.

Även för vuxna är det av stor betydelse att möta professionella som kan tipsa, lotsa och matcha till passande läsning liksom att erbjuda skapande verksamhet i anslutning till läsning. Möjlighet till samtal och program med fördjupning kring litteratur och läsning är exempel på hur biblioteken arbetar med utveckling av läslusten gentemot vuxna. Bibliotekets ambitioner och mål med programverksamheten både för barn och vuxna formuleras i programpolicyen ~~som tas fram under planperioden.~~

Biblioteksrummet ska vara en plats där alla känner sig välkomna, inbjudna och trygga. Det ska finnas platser för såväl lugna zoner som rum för olika typer av aktiviteter, samtal och meningsutbyte. Biblioteksrummet ska både kännetecknas av låga trösklar för att locka nya, ovana besökare, och samtidigt en tydlighet vad gäller regler och gränser för att säkra verksamheten. Bibliotekens utbud av böcker ska vara brett och inspirerande. All typ av läsning ska uppmuntras. För den ovana biblioteksbesökaren är det särskilt betydelsefullt att det är lätt att hitta information och material samt att skyltningen underlättar utforskning på egen hand.

Programverksamheten ska under planperioden utvecklas i samarbete med besökarna för att fånga önskemål om såväl innehåll som former för programmen. Vägledande för programmen kring läslust ska vara att det erbjuds program både för, av och med besökarna. Bibliotekets besökare ska vara mer av producenter och inte bara konsumenter.

Tekniken utvecklas snabbt inom medieområdet och med det förändras läsbeteendet. Under senare år märks en ökning av läsning i olika digitala format. Utvecklingen bör följas och innovativa samarbeten på regional och nationell nivå är av särskild betydelse inom detta område.

Även om det finns ett utbud av e-böcker som alltid är tillgängligt hemifrån finns behov av uppsökande verksamhet för att tillgodose intresset och lusten till läsning. Särskild uppmärksamhet ska under planperioden riktas mot grupper av äldre och funktionsnedsatta som inte själva kan ta sig till biblioteket.

I samverkan med föreningar ska förutsättningarna att starta uppsökande **volontärsbaserad** verksamhet utredas.

__Mot bakgrund av detta ska Linköpings stadsbibliotek utveckla verksamheten så att:

- Biblioteken tillsammans med skola/förskola leder kommunens läsfrämjande arbete för barn och unga.
- Programverksamheten erbjuder program både för, av och med besökarna och genomsyras av läslust.
- Medie- och programutbudet väcker läslust hos en bred allmänhet med olika intressen och språk.
- Samverkan med andra aktörer ökar förutsättningarna för uppsökande verksamhet.

2.4 Område *Det livslånga lärandet*

”Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.” (Bibliotekslagen, § 7).

Bibliotek är en öppen plats för personlig utveckling, bildning och ett livslångt lärande. Genom ett brett medieutbud och en omfattande och mångfasetterad programverksamhet erbjuder Linköpings stadsbibliotek stora möjligheter för alla att utan kostnad och fritt fördjupa och bredda sina intressen genom hela livet. Här ska det gå att upptäcka det okända och komma i kontakt med nya världar.

Biblioteket är en av många aktörer när det gäller möjligheten till ett livslångt lärande. Genom en aktiv samverkan med andra aktörer som vuxenutbildning, folkhögskolor och universitet/högskolor kan biblioteken också bidra till att korta det mentala avståndet till ett mer formaliserat lärande.

Idag sker mycket informationsinhämtning via digitala kanaler. I bibliotekets strävan gällande det livslånga lärandet blir det därför centralt att minska den digitala klyftan och att bidra till breddning av människors digitala kompetens.

Ett källkritiskt förhållningsätt är allt viktigare när informationskanalerna växer i antal och avsändaren i vissa fall är osäkra. Biblioteken har källkritisk kompetens och säkrare informationskällor som ökar möjligheten att kunskap utvecklas utifrån saklig information. Biblioteket förmedlar också en bredare och mer tillförlitlig information än den som förmedlas inom de filterbubblor där allt fler tenderar att befinna sig.

Linköpings stadsbibliotek ska vara en innovativ plats där besökarna på olika sätt ges möjlighet att pröva såväl nya tankar som ny teknik. De ska mötas av och kunna använda teknik som många annars inte har tillgång till och ges möjlighet att inte bara vara konsumenter utan även aktiva deltagare och medskapare. På så sätt uppmuntras lärande, utveckling och kreativitet.

Mot bakgrund av detta ska Linköpings stadsbibliotek utveckla verksamheten så att:

- Allt fler upplever biblioteket som platsen för lärande, utveckling och växande.
- Det innovativa biblioteket utvecklas i samarbete med besökare och andra aktörer/samarbetspartners.
- Programverksamheten blir mer mångfasetterad genom samverkan.
- Biblioteksrummet utformas så att besökarna överraskas och snubblar över det oväntade.

3 Skolbiblioteken

Eleverna i grundskolan, grundsärskolan anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan anpassade gymnasieskolan ska ha tillgång till skolbibliotek-₂

(Skollagen₁ kap 2 § 36).

Skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens-₁. (2.8- Övergripande mål och riktlinjer, Rektors ansvar (Lgr 11 (rev 17)22 upplaga 2 och Gy 11).

Nedan återfinns utvecklingsområden fokusområden för Linköpings kommuns skolbibliotek.

3.1 Område Skolbiblioteksverksamhet Skolbibliotek

Kommunens skolbiblioteksverksamhet finns för elever hela vägen genom skolsystemet - från grundskolans förskoleklass till gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Grundskole- och gymnasiebiblioteken Skolbiblioteken stödjer elevers lärande och pedagogers arbete genom att främja god läsutveckling och utveckla medie- och informationskompetens i grundskolan,

grundsärskolananpassade grundskolan, specialskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolananpassade gymnasieskolan och Komvux-vuxenutbildningen.

Skolbiblioteken finns i elevernas närhet och arbetar integrerat med undervisningen. På så vis når skolbibliotekarien alla elever. Det ger goda förutsättningar för att ge en grundläggande kännedom om och intresse för bibliotekens resurser även hos de elever som inte är vana biblioteksbesökare

Skolbiblioteken är en integrerad del av skolans verksamhet och strävar mot samma mål som övrig pedagogisk verksamhet med utgångspunkt i skollagstiftning och aktuella läroplaner. Ett respektfullt bemötande och en dialog med eleverna, liksom kreativa och skapande aktiviteter, är medel för att uppnå fördjupning och bildning.

Skolbiblioteket ska stärka elevernas språkliga och digitala kompetens. Det innebär att skolbiblioteken arbetar med att både utveckla elevers läsande och medie- och informationskompetens. Delarna hör ihop då kritisk läsning kräver god läsförståelse.

Skolans rektor är ansvarig för skolbiblioteksverksamheten. Rektorn ansvarar för att stärka skolbibliotekens integrering i undervisningen kopplat till elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens. Att det är rektor på respektive skola som är ansvarig innebär att skolbiblioteksverksamheten utformas och utvecklas utifrån den enskilda skolans behov, förutsättningar och ambitioner.

Samtliga gymnasieelever¹ vid de ~~fem~~ kommunala gymnasieskolorna har under lång tid haft tillgång till bemannade skolbibliotek med fackutbildad personal. Skolorna erbjuder såväl yrkesyrkesprogram - som högskoleförberedande program. Hit hör även gymnasiesärskolananpassade gymnasieskolan. Gymnasiebiblioteken anpassar bestånd, verksamhet och programverksamhet efter varje gymnasieskolas behov och förutsättningar. Gymnasiebiblioteken träffas regelbundet för kollegial samverkan.

Nationellt sett håller grundskolebiblioteken en hög standard. Linköping lyfts ofta fram som en föregångskommun när det gäller satsning och utveckling av verksamheten. Linköpings grundskolebibliotek har sedan 2009 byggts upp efter en utvecklingsmodell som benämns Fokusbibliotek. Skolor har fått ansöka om centrala medel för att bemanna grundskolebiblioteken med fackutbildad personal, rusta upp lokalerna och skapa pedagogisk verksamhet.

Trots det kvarstår behov av satsningar för att ge alla elever likvärdig tillgång till skolbibliotek i grundskolan i enlighet med läroplanens riktlinjer. Idag finns en skillnad mellan ~~större och mindre~~ skolor när det gäller elevernas tillgång till fungerande skolbiblioteksverksamhet, vilket inte är i samklang med läroplanens mål. Det här är en utmaning som kommer att vara ett fortsatt arbete under kommande planperiod. Genom införandet av ett gemensamt bibliotekssystem för kommunens skolbibliotek under 2024 tillkommer fler beröringspunkter, vilket ökar möjligheten till samverkan mellan skolformernas biblioteksorganisationer.

¹ Cirka 4 500 elever enligt 2019 års statistik.

Mot bakgrund av detta ska Linköpings skolbibliotek utveckla verksamheten så att:

- Alla elever får likvärdig tillgång till skolbiblioteksverksamhet med fackutbildad personal i enlighet med läroplanens övergripande mål och riktlinjer.
- Skolbibliotekariernas specialkompetens när det gäller litteraturkännedom och medie- och informationskompetens (MIK) kommer alla elever till del.
- Skolbiblioteken är integrerade med skolans undervisning och i samverkan med pedagoger verkar för att eleverna utvecklar sin språkliga förmåga och tillämpar ett sök- och källkritiskt förhållningssätt.
- Läroplanens mål efterlevs och att rektor ansvarar för att skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga, digitala kompetens och deras informationskompetens.
- En progression uppnås genom ökad samverkan mellan skolbiblioteken på de olika stadierna.

3.2 Område *Läsutveckling*

Skolbiblioteken utvecklar elevernas läsande som är en förutsättning för lärande, men också för att främja litteraturens ställning och intresset för bildning och kreativitet. Skolbiblioteken har ett rikt och varierat medieutbud och erbjuder flera vägar till läsande och lärande.

Litteratur och information erbjuds på det sätt och den nivå som den enskilde eleven behöver, även de med läshinder eller annat modersmål än svenska. Till hjälp finns litteratur på olika språk, på lättläst svenska, Legimus och talböcker samt andra digitala tjänster. Litteraturen exponeras på ett sådant sätt att den blir lätt att hitta och finns i elevernas närhet.

Skolbiblioteket vägleder och inspirerar såväl elever som skolpersonal till ökat läsande. Skolbibliotekarierna tipsar om böcker, har frekventa bokprat och samtalar med elever om böcker för fördjupad läsförståelse. Arbetet med läsutveckling sker i nära samarbete med skolans lärare och övriga pedagoger.

Mot bakgrund av detta ska Linköpings skolbibliotek utveckla verksamheten så att:

- Alla elever får möjlighet att utveckla sin språkliga förmåga genom tillgång till litteratur på rätt nivå och i passande format.
- Elevernas läsförståelse och intresse för läsning ökar.
- Samarbetet stärks mellan bibliotekarier och pedagoger för att nå målen.

3.3 Område *Medie- och informationskompetens*

Skolbibliotekens andra övergripande mål är att stärka elevernas digitala kompetens. Arbetet med MIK (medie- och informationskompetens) och då framförallt källkritik är här centrala delar. Att fostra goda, kritiska läsare är en förutsättning för demokratin. Det källkritiska förhållningssättet ska genomsyra all informationshämtning oavsett om den sker från fysiska eller digitala källor.

I en alltmer digitaliserad värld kan en utvecklad kompetens på detta område inte nog betonas. Digital kompetens definieras så här i den tidigare Nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet:

- Att förstå digitaliseringens påverkan på samhället.

- Att använda och förstå digitala verktyg och medier.
- Att ha ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt.
- Att lösa problem och omsätta idéer i handling.

Arbetet med dessa strategiska delar gör eleverna bättre rustade ~~att~~-som samhällsmedborgare, både ~~för~~vad gäller att ta del av information och att vara avsändare. De får kunskap om den digitala världens möjligheter och fallgropar.

Mot bakgrund av detta ska Linköpings skolbibliotek utveckla verksamheten så att:

- Elevernas källkritiska förmåga ökar genom samverkan med pedagoger inom alla ämnesområden.
- Skolbibliotekariernas kompetens ständigt utvecklas och håller en hög standard för att kunna bidra på bästa sätt.

~~4~~ **Uppföljning**

~~Aktiviteter kopplade till Biblioteksplanen och relevanta för respektive nämnds nämndmål kommer att införas i respektive förvaltnings verksamhetsplan. Därutöver ansvarar verksamheterna för att aktiviteterna i biblioteksplanen genomförs inom ramen för en handlingsplan eller motsvarande.~~

~~Aktiviteterna i förvaltningarnas verksamhetsplaner följs upp i samband med nämndernas delårs- och årsbokslut. Verksamheterna ansvarar själva för att det sker en uppföljning av aktiviteterna som genomförs inom ramen för en handlingsplan eller motsvarande.~~

4 Uppföljning

Arbetet med Biblioteksplan för Linköpings kommun följs upp inom ramen för förvaltningarnas befintliga strukturer för uppföljning.

5 Referenser

- Bibliotekslag 2013:801
- Kulturpolitiskt program för Linköpings kommun / *samtiden, för framtiden*
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (reviderad ~~2017~~2024) (Lgr ~~11~~22)
- Läroplan för gymnasieskolan (Gy 11)
- Regional biblioteksplan för Östergötland ~~2020-2023~~2024-2027
- Skollagen 2010:800